

Zarys historyczny
„Drużyn Komandosów”

zwanych później

Drużynami Czerwonych Beretów

w Chorągwi Gdańskiej

w latach 1957 – 1979

ROZKWITA W SŁOŃCU BERETÓW BLASK CZERWONYCH.

MY DOCIERAMY TAM, GDZIE NIE MOŻNA DOJŚĆ.

[Marsz Wojsk Desantowych]

*„Prawdziwym harcerzem może stać się tylko ten,
kto w harcach ćwiczy się za młodu”.*

(hm. Eugeniusz Piasecki)

Praca podharc mistrzowska

pwd. Marcin Protasewicz

Spis treści:

- 1. Wstęp*
- 2. Krótki rys historyczny skautinngu: początki pod zaborami, walka o niepodległość i granice RP, II Wojna Światowa.*
- 3. Geneza Drużyn Komandosów.*
- 4. Działalność Drużyn Komandosów – Czerwonych Beretów.*
- 5. Struktura Inspektoratu Czerwonych Beretów.*
- 6. Kalendarium działalności Drużyn Czerwonych Beretów w Chorągwi Gdańskiej.*
- 7. Załączniki:*
  - Program Tajemnicy Czerwonego Beretu*
  - Program Wiosennej Wyprawy Komandosa*
  - Tymczasowy Regulamin Drużyn Czerwonych Beretów*
  - Regulamin Drużyn Czerwonych Beretów z 01.01.1969*
  - Wybrane instrukcje*
  - Wzór Patentu Harcerza Komandosa*
  - Wzór karty ewidencyjnej Drużyny Czerwonych Beretów*
  - Dokumenty X Jubileuszowego Jesiennego Chorągwanego Złazu Rad Drużyn Czerwonych Beretów*
  - Program XV Jubileuszowego Jesiennego Chorągwanego Złazu Rad Drużyn Czerwonych Beretów*
- 8. Zakończenie*

Wstęp

W roku 1907 oficjalnie powstaje Ruch Skautowy w Wielkiej Brytanii. Założycielem jest brytyjski generał Robert Baden Powell – oficer który pełnił służbę w Angielskich koloniach (Dzisiejszy Afganistan, Afryka, RPA). Zapoczątkowany przez niego ruch oparty

był na ideach: Służba Bogu, Ojczyźnie pomoc bliźniemu i posłuszeństwo Prawu Skautowemu. „Scout” znaczy „zwiadowca”, a sam pomysł wzorowany był między innymi na działalności chłopców – kurierów przenoszących przesyłki podczas obrony Mafekingu. W związku z tym, od początku istnienia Ruchu, oprócz spraw ideowych duży nacisk kładziony był na szeroko pojęte wychowanie fizyczne. W efekcie czego opracowane były tzw. techniki scautowe. W tamtym okresie zaliczano do nich między innymi strzelectwo, jeździectwo, tropienie, maskowanie, pomoc medyczną, myślistwo, zajęcia na wodzie itd.

W Polsce scouting powstawał w okresie zaborów jako jeden z ruchów mających na celu wyzwolenie Państwa Polskiego, co jeszcze bardziej umocniło jego paramilitarne i militarne tradycje. Angielskie słowo scout zastąpiono wyrazem Harcerz – Rycerski Harcownik. W roku 1918 2 Listopad Polskie organizacje scautowe zjednoczyły się w Związek Harcerstwa Polskiego: Zjednoczone Harcerstwo – w Zjednoczonej Polsce (oficjalnie Polska powstała kilka dni później).

Podczas II Wojny Światowej ZHP jako organizacja została przekształcona w Szare Szeregi, Hufce Polskie, inne środowiska niezależne ale wszystkie podlegające pod polskie władze w Londynie pod przewodnictwem dh. Hm RP Olgi Małkowskiej. Po wojnie obecność wątków militarno – wojskowych dawała o sobie znać w wielu środowiskach harcerskich, w tym również w Chorągwi Gdańskiej. W szczytowym okresie działalności drużyn Komandosów ich aktywność jest tak duża, że w Chorągwi Gdańskiej powstał Inspektorat Drużyn Komandosów zwany później Inspektoratem Drużyn Czerwonych Beretów.

Krótki rys historyczny tradycji militarnych polskiego skautingu.

Na terenach polski ruch skautowy powstał niezależnie od siebie w trzech zaborach. Metodyka skautowa przyjęła się najszybciej i była realizowana w Organizacji Młodzieży Niepodległościowej Zarzewie (2 lutego 1910 przyjęcie metody skautingu jako podstawy pracy w Oddziałach Ćwiczebnych Zarzewia).

Do pierwszych instruktorów zaliczali się Andrzej Małkowski, Olga Drachonowska-Małkowska, Mieczysław Norwid Neugebauer, Kazimierz Wyrzykowski, Tadeusz Strumiłło, Henryk Glass, Henryk Bagiński. W tamtym okresie do podstawowych technik skautowych zaliczano tak jak w Wielkiej Brytanii min. strzelectwo, jeździectwo, tropienie, maskowanie, pomoc medyczna, myślistwo itd.

W roku 1914 wybuchła I Wojna Światowa. Skauci wstępują do różnych armii państw i walczą o niepodległą Polskę. W roku 1918 oficjalnie powstaje we Francji niezależna Polska Armia na czele której stanął gen. Józef Haller – od samego początku związany z polskim ruchem skautowym i z jego władzami, w roku 1920 zostaje Przewodniczącym ZHP. Skauci polscy biorą udział w licznych powstaniach: Powstanie Wielkopolskie – grudzień 1918/1919, trzy Powstania Śląskie – większość powstańców jak i dowództwo złożone było ze skautów i instruktorów. Skauci biorą udział na terenach walk wschodniej Polski z Bolszewikami i Ukraińcami (słynna obrona Lwowa), pomagają także w ucieczce obywatelom rosyjskim z państwa bolszewickiego. Do twórców polskiego wywiadu wojskowego zaliczamy min. hm. RP. Henryka Glassa. To on zakłada w kwietniu 1920 siatkę wywiadu antybolszewickiego oraz organizuje dywersję na tyłach armii bolszewickiej, która to wkroczyła na teren polski. Wywiad i dywersję tworzą w większości sami harcerze. Tworzą oni także oddziały harcerskie, które wchodziły w skład regularnych jednostek Wojska Polskiego. Następnie biorą czynny udział w wojnie obronnej w 1939 roku walczą z bronią w ręku, tworzą służby medyczne, łącznościowe itp. Po wrześniu 1939 ZHP schodzi do podziemia tworząc Szare Szeregi. Skauci wchodziły też w skład innych ugrupowań prowadzących walkę z okupantem Niemieckim i Sowieckim.

Przedwojenne Kalendarium „Harcerskich Komandosów”

Daty wybrane

- 1914 – 1918**   Udział skautów – harcerzy w pierwszej wojnie światowej.
- 1918 – 1921**   Masowy udział w powstaniach: trzy powstania Śląskie, Powstanie Wielkopolskie.
- 1920**   Udział w wojnie z Bolszewikami: tworzenie oddziałów w ramach regularnej armii WP, wywiad i dywersja.
- 1932**   Powstanie pierwszych drużyn lotniczych (Poznań Bydgoszcz).
- 1934 październik**   Harcerze dostają zgodę i tworzą własne oddziały przysposobienia wojskowego.
- 1935 czerwiec – lipiec**   Przy pomocy wojska polskiego zostaje przeprowadzony pierwszy obóz radiowo krótkofalarski dla harcerek.
- 1937 9 styczeń**   Powstaje w Głównej Kwaterze męskiej ZHP Referat Spadochronowy kierowany przez hm. Władysława Burghardta.
- 1937 12 – 13 luty**   Wspólnie z wojskiem odbywa się pierwszy harcerski kurs spadochronowy w Legionowie koło Warszawy. **Polskich harcerzy przed drugą wojną światową zaliczamy do jednych z pierwszych skoczków spadochronowych nie tylko w naszym kraju ale i na świecie.**
- 1939 - 1945**   II Wojna Światowa – walka z Niemcami i Bolszewikami, powstanie Szarych Szeregów, Hufców Polskich.

Geneza Drużyn Komandosów – Czerwonych Beretów w Chorągwi Gdańskiej

Rozkazem L1/57 z dnia 18.02.57 Komendy Hufca Oliwa uznano próbną 1 Drużynę Harcerzy przy Technikum Wychowania Fizycznego – po zamknięciu próby drużyna uzyskała nazwę 1 Drużyny im. Bohaterów Monte Cassino (z czasem rozrosła się w szczep im. Bohaterów Monte Cassino – Szczepowy hm. Stanisław Stryszyk). Drużyna ta zapoczątkowała *de facto* w Hufcu Oliwa (późniejszy Hufiec Gdańsk Wrzeszcz Oliwa) oraz w Chorągwi Gdańskiej istnienie Drużyn Komandosów później zwanych Drużynami Czerwonych Beretów.

21/22.03.1959 odbyła się **Wyprawa „Komandos”** 1 Drużyny im. Bohaterów Monte Cassino Hufca Oliwa. Jest to pierwsza impreza przyszłych Drużyn Komandosów. Teren wyprawy obejmował powiaty: Gdańsk, Gdynia, Pruszcz Gdański, Żukowo. Miejscem koncentracji było Jezioro Otomin. Na zakończenie wyprawy Rada Drużyny podjęła decyzję o wystąpieniu do Komendy Hufca Oliwa z wnioskiem o przyznanie drużynie specjalności „Komandosów”. Pod koniec kwietnia drużyna dostała (członkowie drużyny napisali wcześniej list z prośbą) 20 wojskowych beretów bordo od Dywizji Powietrzno – Desantowej z Krakowa. Członkowie drużyny nie chcieli nonsić beretów bordo bez sprawdzenia, że zasłużyli na miano „Harcerza Komandosa”. Wobec tego, wg **Rozkazu Drużyny L6/59 z dnia 29.04.1959r.** odbyła się „Mała Wyprawa Komandosowska”, która rozpoczęła się dnia **30.04.1959r.** o godzinie 20:55. Następnego dnia **01.05.1959r.** w Kaczym Dole (las oliwski w okolicy TWF obecnie AWF) 10 członków otrzymało patenty Harcerza Komandosa i prawo noszenia beretu Bordo. Komenda Hufca rozkazem L6/59 z dnia 25.05.1959r. biorąc pod uwagę charakter pracy drużyny w 15 rocznicę walk o Monte Cassino nadała drużynie miano „Komandosów”, zatwierdzając pełną nazwę 1 Drużyna Harcerzy Komandosów im. Bohaterów Monte Cassino i zezwoliła wszystkim członkom drużyny na noszenie beretów „Bordo”.

Rozkazem L3/60 z dnia 10.03.60 Komendy Chorągwi przyznano znak Służby Technicznej 1 Drużynie Harcerzy Komandosów im. Bohaterów Monte Cassino (po raz pierwszy w Chorągwi podaje się w nazwie drużyny wyraz „KOMANDOS”).

Rozkazem L10/60 z dnia 10.11.60 Komendy Chorągwi zatwierdzono specjalność Komandosa Drużynom:

- 1 Drużyna Komandosów im. Bohaterów Monte Cassino

- 10 Drużyna Komandosów im Batalionu Zośka

Są to dwie pierwsze drużyny „Komandosów” w Chorągwi Gdańskiej ZHP.

Nazwa „Komandos” nie podobała się władzom partyjnym gdyż, była to nazwa przyjęta z państw zachodnich. Wg władz „Komandos to żołnierz – morderca”. Z inicjatywy Inspektora Drużyn Komandosów przyjęto w ZHP nazwę w specjlnościach drużyn „Czerwone Berety”.

Jednakże drużyny, które uzyskały już nadane rozkazami Hufca lub Chorągwi nazwę „Komandosów” zachowały ją.

Działalność Drużyn Komandosów – Czerwonych Beretów

Drużyny Czerwonych Beretów pracowały zgodnie z metodą harcerską w oparciu o zajęcia specjalnościowe.

Inspektorat „Czerwonych Beretów” w oparciu o ustalenia z drużynowymi określił podstawowe obowiązki tych drużyn:

1. Okres jesienno zimowy (październik – marzec) – Przygotowania do Wiosennej Wyprawy Komandosów, w tym cykl zajęć „Tajemnica Czerwonego Beretu”

program zajęć przewidywał trzy etapy, które nazwano odpowiednio TCB-1, TCB-2, TCB-3, (zasady wiedzy i umiejętności określały Rady Drużyny):

TCB-1   zapoznanie się osoby – przyszłego harcerza z organizacją, zwyczajem i obrzędem   drużyny przygotowywało do zdobycia sprawności min. Obserwator,

TCB-2   przygotowanie do Harcerskich Marszów Szlakami Bojowymi Wyzwolenia Wybrzeża i do zdobycia Młodzieżowej Odznaki Sprawności Obronnej, przygotowanie do zdobycia sprawności chemik, zwiadowca,

TCB-3   przygotowanie i uczestniczenie w Wiosennej Wyprawie Komandosów (lub w Małej Wyprawie Komandosa), zapoznanie się z bohaterem drużyny, zdobycie sprawności bohater.

2. Okres wiosenny (kwiecień – maj) Wiosenna Wyprawa Komandosów

Organizowana na wiosnę. W czasie jej trwania nowi członkowie mieli szansę uzyskać prawo noszenia Czerwonego Beretu. Uczestnicy którzy wcześniej uzyskali już takie prawo mieli szansę przedłożyć Patent Harcerza Komandosa i prawo noszenia Beretu Bordo na okres jednego roku. Wszystkie drużyny we własnym zakresie organizowały WWK.

3. Udział Rad Drużyn w Jesiennych Chorągwiowych Złazach Rad Drużyn Czerwonych Beretów

- złazy organizowane były co roku w okresie jesiennym
- Komendanta Złazu wyznaczał Inspektorat Czerwonych Beretów
- podczas Złazu sprawdzano poziom wyszkolenia Rad Drużyn
- na złazach wymieniano się doświadczeniami oraz szkolono w zakresie terenoznastwa, pionierki, strzelania, wiadomości wojskowych oraz bytowania w terenie poza miastem
- udział rad drużyny w Złazie był podstawą do nadawania lub przedłużania prawa do używania w nazwie drużyn specjalności „Czerwonych Beretów”

Wykaz odbytych złazów Rad Drużyn Czerwonych Beretów w Chorągwi Gdańskiej

	Rok	Miejsce Złazu	Komendant Złazu
I.	1960	Babi Dół	Stanisław Stryszyk
II.	1961	Gdańsk Oliwa – Dolina radość	Bogusław Szulc
III.	1962	Gdańsk Górki Wschodnie	Bogusław Szulc
IV.	1963	Borzechowo	Bogusław Szulc
V.	1964	Łapino – Otomin	Ryszard Dubno
VI.	1965	Bieszkowice	Jan Ryś
VII.	1966	Rumia	Zbigniew Stefanowski
VIII.	1967	Matemblewo	Henryk Wojciechowski
IX.	1968	Lębork	Jerzy Jakubowski
X.	1969	Brodnica	Bogusław Szulc
XI.	1970	Straszyn	Anita Słomska
XII.	1971	Gdańsk – Oliwa Dolina Bobrów	Stanisław Stryszyk
XIII.	1972	Bąkowo – Rotmanka	Henryk Wojciechowski
XIV.	1973	Gdańsk – Oliwa Pacholek	Stanisław Stryszyk
XV.	1974	Starogard Gdański	Jerzy Kortas
XVI.	1975	Szpegawsk	Sikorski
XVII.	1976	Jezioro Czarne	P Puckowski

XVIII.	1977	Gdańsk Oliwa – Dolina Bobrów	F Makięła
XIX.	1978	Rotmanka	F Rutkowski
XX.	1979	Będomin koło Kartuz	Jerzy Truchlewski

4. Celem umożliwienia uzyskania Patentu Czerwonego Beretu i Prawo noszenia Beretu Bordo przez poszczególnych członków drużyny, Drużynowi organizowali „Małą Wyprawę Czerwonych Beretów”. Podczas „MWCzB” organizowano co najmniej tzw. Nocny Zrzut sprawdzający umiejętności przetrwania w lesie w trudnych warunkach z odnalezieniem miejsca koncentracji.

Ponadto drużyny poza podstawowymi obowiązkami zajmowały się tematyką obronności kraju, organizowały i brały udział w imprezach takich jak: Harcerskie Marsze Szlakami Wyzwolenia Wybrzeża, Manewry Techniczno Obronne.

Harcerskie Marsze Szlakami Wyzwolenia Wybrzeża

Impreza organizowana przez Drużyny Czerwonych Beretów dla harcerzy i uczniów szkół zawodowych, średnich w rocznicę wyzwolenia Gdańska. Uczestnicy zapoznawali się z przebiegiem wyzwolenia wybrzeża w 1945r. Zdobywano Młodzieżową Odznakę Sprawności Obronnej. Pierwszą imprezę zorganizował Krąg Instruktorów „Zodiak” Politechniki Gdańskiej pod nazwą Harcerskie Marsze Szlakami Bojowymi Wyzwolenia Gdańska, z inicjatywy hm. Józefa Grzesiaka ”Czarnego” (Drużynowy przedwojennej Czarnej 13 Wileńskiej, Komendant Chorągwi Gdańskiej w latach 1957-1959).

Manewry Techniczno Obronne

Była to impreza otwarta dla wszystkich drużyn ze specjalną trasą dla komandosów. Miały na celu przygotowanie i sprawdzenie różnych umiejętności harcerskich, przy szczególnym uwzględnieniu umiejętności proobronnych, ratownictwa medycznego wg. Programu i wymagań Głównej Kwatery.

Struktura Inspektoratu Czerwonych Beretów

Komenda Chorągwi

Wydział wychowania Technicznego Chorągwi Gdańskiej

Referat Komandosów – późniejsza nazwa Inspektoratu Drużyn Czerwonych Beretów

Inspektor

z-ca inspektora

Członkowie Inspektoratu (liczba zmienna ok. 3-6os.)

Inspektorat raz w roku robił odprawę dwudniową drużynowych Drużyn Czerwonych Beretów. Na niej szkolono drużynowych, omawiano sprawy bierzące działalności Drużyn Komandosów. Wymieniano się także doświadczeniami w pracach drużyn. Na samym początku Referat nazwano Szefostwem. Jednakże w związku z powstaniem dużej ilości drużyn, Szefostwa powstawały w Hufcach, a w Komendzie Chorągwi Inspektorat.

Nadawano Drużynowym prawa nadawania członkom swych drużyn Patentów i Prawa noszenia Beretu Bordo.

Inspektorzy / Kierownicy Referatu:

- **hm. Stanisław Stryszyk**
- **phm. Bogusław Szulc**
- **pwd. Zbigniew Moryciński**

KALENDARIUM HISTORYCZNE
DRUŻYN „CZERWONYCH BERETÓW”
CHORĄGIEW GDAŃSKA ZHP 1957 – 1978

1956	Grudzień Reaktywowanie ZHP, Powstanie Chorągwi Gdańskiej oraz jej Hufców
1957	Rozkaz L1/57 z dnia 18.02.57 (Rozkaz Hufca Oliwa) Powołuje się min. próbną drużynę przy Technikum Wychowania Fizycznego – po zamknięciu próby drużyna uzyskuje nazwę 1 Drużyny im. Bohaterów Monte Cassino.
1957 – 1959	Brak oficjalnych dokumentów co do działalności środowisk czerwonych beretów w Chorągwi Gdańskiej innych niż ta związana z historią 1 Drużyny im. Bohaterów Monte Cassino.
1959	21/22.03.1959 Odbywa się I Wyprawa „Komandosów” 1 Drużyny im. Bohaterów Monte Cassino hufca Oliwa.
1959	30.04.1959 Odbywa się I Mała Wyprawa Komandosa
1959	1.05.1959 Nadanie harcerzom pierwszych beretów bordo oraz patentów Harcerza Komandosa. Impreza odbyła się w Kaczym Dole w okolicach Gdańska Żabianki
1960	Rozkaz L3/60 z dnia 10.03.60 (Rozkaz KCH) Powołanie phm. Stanisława Stryszyka na kierownika Referatu Komandosów w Wydziale Wychowania Technicznego KCH
1960	Rozkaz L5/60 z dnia 20.04.60 (Rozkaz KCH) Mianowanie na zastępcę Referatu Drużyn Komandosów pwd. Bogusława Szulca
1960	Rozkaz 10/60 z dnia 10.11.60 (Rozkaz KCH) Zatwierdzenie specjalności drużyny Komandosów Drużynom: <ul style="list-style-type: none"> ● 1 Drużyna Komandosów im. Bohaterów Monte Cassino ● 10 Drużyna Komandosów im Batalionu Zośka
1961	28 – 29.10.1961 II Jesienny Chorągwiiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych

	Beretów
1962	6 – 7.10.1962 III Jesienny Chorągwiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1963	21 -22.09.1963 IV Jesienny Chorągwiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1964	Rozkaz L2/64 z dnia 1.02.1964 (Rozkaz KCH) Mianowanie Zbigniew Moryciński kierownikiem Referatu Drużyn Komandosów i Przynsposobienia Wojskowego
1964	Rozkaz L3/64 z dnia 1.04.1964 (Rozkaz KCH) pwd. Bolesław Szulc zwolniony z funkcji Kierownika Referatu Drużyn Komandosów. Zmiana nazwy z Referat Drużyn Komandosów i Przynsposobienia Wojskowego na Referat Harcerskich Komandosów i Przynsposobienia Wojskowego.
1964	Rozkaz L 8/64 z dnia 1.10.1964 (Rozkaz KCH) Zwolnienie Z. Moryciński z funkcji kierownika Referatu Harcerskich Komandosów i Przynsposobienia Wojskowego Zatwierdzenie tymczasowego regulaminu Harcerskich Drużyn Komandosów obowiązuje od 1.10.1964
1964	10 – 11.10.1964 V Jubileuszowy Jesienny Chorągwiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1964	Rozkaz L9/64 z dnia 1.11.1964 (Rozkaz KCH) Mianowanie szefem Harcerskich Drużyn Komandosów (w rozkazy pojawia się nazwa szefostwa harcerskich drużyn komandosów) dh. Hm. Stanisława Stryczyka z ważnością od 1.10.1964 Zatwierdzono następujące środowiska Drużyn Komandosów – Czerwonych Beretów (a zarazem pierwszy oficjalny spis): Hufiec Oliwa <ul style="list-style-type: none"> ● Szczep Harcerskich Drużyn Komandosów im. Bohaterów Monte Cassino w składzie 1 Drużyna Harcerskich Komandosów Brygady Żubrów (harcerzy) ● 1 Drużyna Harcerskich Komandosów Pomocniczej Służby Kobiet (harcerki) ● 10 Drużyna Harcerzy Komandosów im. Batalionu Zośka (Harcerze) ● 22 Drużyna Harcerska im. Janka Krasickiego

	<p><i>Hufiec Tczew</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szczęp Harcerskich Drużyn Komandosów im. gen. Waltera o spec. Terenowa Obrona Przeciwlotnicza w składzie 5 Drużyna Harcerska Komandosów spec. TOPL im. chor. Huberta, 7 Drużyna Harcerska Komandosów spec. TOPL im. Marii Curie Skłodowskiej <p><i>Hufiec Rumia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 15 Drużyna Harcerzy Komandosów im. gen. Bolesława Sikorskiego <p><i>Hufiec Elbląg</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 11 Drużyna Harcerzy Komandosów im. Zawiszy Czarnego <p><i>Hufiec Nowy Port</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 44(B) Drużyna Harcerzy Komandosów ze szczepu im. gen. Waltera
<p>1965</p>	<p>Rozkaz L2/65 z dnia 1.02.1965 (Rozkaz KCH)</p> <p>Nastąpiło uzupełnienie regulaminu Harcerskich Drużyn Komandosów i Przystosowania Wojskowego: Jest Drużyną Starszoharcerską działającą na terenie szkół średnich.</p> <p>Zatwierdzono następane środowiska Drużyn Czerwonych Beretów:</p> <p>Hufiec Starogard Gdański:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 44 Drużyna Harcerzy Komandosów im. Bohaterów Monte Cassino
<p>1965</p>	<p>Rozkaz L4/65 z dnia 1.04.1965 (Rozkaz KCH)</p> <p>Powołano do Wydziału Młodzieży Starszej hm. Stanisława Stryszyka i hm. Stanisława Okęckiego</p> <p>Powołano do Szefostwa Harcerskich Drużyn Komandosów (w Wydziale Młodzieży Starszej):</p> <ul style="list-style-type: none"> • phm. Ryszard Dubno • phm. Waldemar Kuźmierczak • phm. Bogusław Szulc • pwd. Benedykt Szweda • Norbert Gonigroszek <p>Zatwierdzono następane środowiska Drużyn Czerwonych Beretów:</p> <p><i>Hufiec Nowy Port</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 44 A Drużyna Harcerzy Komandosów • 44 B Drużyna Harcerzy Komandosów (Zatwierdzona Rozkazem L9/64) • 44 C Drużyna Harcerzy Komandosów • 44 D Drużyna Harcerzy Komandosów

	<ul style="list-style-type: none"> ● 44 E Drużyna Harcerska Komandosów - Kadrowa ● 44 F Drużyna Harcerzy Komandosów ● 44 G Drużyna Harcerzy Komandosów ● 44 K Drużyna Harcerska Komandosów - Kadrowa ● 44 R Drużyna Harcerki Komandosów ● 44 S Drużyna Harcerzy Komandosów
1965	<p>Rozkaz L7/65 z dnia 1.07.1965 (Rozkaz KCH)</p> <p>Zatwierdzono następujące środowiska Drużyn Czerwonych Beretów:</p> <p>Hufiec Oliwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Szczęp Bohaterów Monte Cassino 1 Drużyna Harcerzy Komandosów im. Brygady Karpackiej (Harcerzy) ● Szczęp „Czerwonych Beretów” im. Szarych Szeregów w składzie 3 Drużyna Harcerzy „Czerwonych Beretów” im. Batalionu „Wigry”, 11 Drużyna Harcerki „Czerwonych Beretów” im. „Batalionu Parasol”.
1965	<p>16 – 17.10.1965 VI Jesienny Chorągwiany Zjazd Rad Drużyn Czerwonych Beretów</p>
1965	<p>Rozkaz L11/65 z dnia 1.12.1965 (Rozkaz KCH)</p> <p>Nastąpiła zmiana nazwy:</p> <p>Szefostwa Harcerskich Drużyn Komandosów (nazwa szefostwo zostaje przeniesiona na poziom hufca) na Inspektorat Harcerskich Drużyn Komandosów</p> <p>Zatwierdzono kolejne środowiska Czerwonych Beretów.</p> <p>Hufiec Gdańsk Wrzeszcz</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 32 Drużyna Harcerzy Czerwonych Beretów im. mjr. Orlikowskiego <p>Pozbawiono Nazwy Drużyny Komandosów następującym środowiskom:</p> <p>Hufiec Nowy Port</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 44 A Drużyna Harcerzy Komandosów ● 44 E Drużyna Harcerska Komandosów - Kadrowa ● 44 F Drużyna Harcerzy Komandosów ● 44 G Drużyna Harcerzy Komandosów ● 44 K Drużyna Harcerska Komandosów - Kadrowa ● 44 R Drużyna Harcerki Komandosów ● 44 S Drużyna Harcerzy Komandosów <p>Hufiec Tczew</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 5 Drużyna Harcerska Komandosów spec. TOPL im. chor. Huberta

	<p>Zwolniono ze składu Inspektoratu Drużyn Komandosów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● hm. Andrzeja Okęckiego <p>Przyjęto do składu Inspektoratu Drużyn Komandosów</p> <ul style="list-style-type: none"> ● pwd. Marek Trzeciński ● pwd. Irena Zboromirska ● pwd. Jan Ryś <p>Podziękowano 10 Drużynie komandosów im. Bat Zośka z hufca Oliwa oraz kom. Złazu pwd. Janowi Rysiowi za zorganizowanie VI Jesiennego Chorągwanego Złazu Komandosów – Czerwonych Beretów</p>
1966	<p>Rozkaz L9/66 z dnia 1.10.1966 (Rozkaz KCH)</p> <p>Przyjęto do inspektoratu następujących instruktorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Anna Żwan ● Zbigniew Stefanowski ● Stanisław Lipiński <p>Zwolniono:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Waldemar Kuźmierczak ● Norbert. Gonigroszek
1966	<p>15 – 16.10.1966 VII Jesienny Chorągwaniany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów</p>
1967	<p>Rozkaz L 10/67 z dnia 1.12.1967 (Rozkaz KCH)</p> <p>Zatwierdzono następujące drużyny:</p> <p><i>Hufiec Lębork</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 7 Drużyna Harcerzy Czerwonych Beretów im. gen. Świerczewskiego <p><i>Hufiec Elbląg</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 17 Drużyna Harcerzy Czerwonych Beretów im. Henryka Dombrowskiego <p><i>Hufiec Starogard Gdański</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 84 Drużyna Harcerzy Czerwonych Beretów im. Piede Monte ● 2 Drużyna Harcerzy Czerwonych Beretów im. Kurowskiego
1968	<p>5 – 6.10.1968 IX Jesienny Chorągwaniany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów</p>
1969	<p>Rozkaz L 2/69 z dnia 1.02.1969 (Rozkaz KCH)</p> <p>Zatwierdzono z ważnością od 1.01.1969 Regulamin Drużyn Czerwonych Beretów w Chorągwi Gdańskiej.</p>

1969	17 - 19.10.1969 X Jubileuszowy Jesienny Chorągwiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów.
1969	<p>Rozkaz L11/69 dnia 1.12.1969 (Rozkaz KCH)</p> <p>Zwolniono w Inspektoracie następujących instruktorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● hm.Ryszard Dubno ● phm. Norbert Gonigroszek ● pwd. Stanisław Lipiński ● phm Jan Ryś ● phm Benedykt Szweda ● hm Irena Zboromirska ● phm. Anna Żwan <p>Powołano następujących inspektorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● hm. Aleksandra Żurawska ● phm. Anita Słomska ● phm. Zbigniew Moryciński ● phm. Krzysztof Kowalkowski ● Zbigniew Szramkowski <p>Zatwierdzono następane środowiska Drużyn Czerwonych Beretów:</p> <p><i>Hufiec Elbląg</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 101 Drużyna Harcerska im. Mikołaja Kopernika <p><i>Hufiec Oliwa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 58 Drużyna im. 1 Polskiej Brygady Spadochronowej <p><i>Hufiec Malbork</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 50 Drużyna Harcerska im. gen. Karola Świerczewskiego <p><i>Hufiec Tczew</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 5 Drużyna Harcerska im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego <p><i>Hufiec Pruszcz Gdański</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● 80 Drużyna Harcerska im. Batalionu Czwartaków
1970	28 – 29.11.1970 XI Jesienny Chorągwiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1971	16 – 17.10.1971 XII Jesienny Chorągwiany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1972	Rozkaz L8/72 z dnia 1.09.1972 (Rozkaz KCH)

	Przygotowania do Jesiennego Chorągwanego Złazu Rad Drużyn Czerwonych Beretów Komendantem zostaje mianowany hm. Henryk Wojciechowski Do składu Inspektoratu dokoptowano phm. Lecha Chudeckiego
1973	6 – 7.10.1973 XIV Jesienny Chorągwaniany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1974	4 – 6.10.1974 XV Jubileuszowy Jesienny Chorągwaniany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1975	27 – 28.09.1975 XVI Jesienny Chorągwaniany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów
1979	28 – 30.09.1979 XX Jubileuszowy Jesienny Chorągwaniany Złaz Rad Drużyn Czerwonych Beretów (ostatni) Wykaz Rad Drużyn: <i>Hufiec Gdańsk Wrzeszcz Oliwa:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● 10 DHSPS „Baonu Zośka” ● 8 DHSPS „Baonu Wigry” ● 11 DHSPS „Baonu Parasol” ● 6 DHSPS „Alka Dawidowskiego” ● 89 DHSPS „Krystyny Kracherskiej” ● 90 DHSPS „Janka Bytnara” ● 1 DHSPS Dywizji Karpackiej ● 1 DHSPS Dywizji Żubrów ● 1 DHSPS Pomocniczej Służby Kobiet ● 1 DHSPS „2 Brygady Pancernej” <i>Hufiec Gdynia:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● 90 DHSPS „Tajnego Hufca Harcerzy” ● 4 DHSPS „Bolesława Chrobrego” <i>Hufiec Rumia:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● 15 DHSPS <i>Hufiec Lębork:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● 7 DHSPS „im. gen. Świerczewskiego” <i>Hufiec Starogard Gdański:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● 1 DHSPS „Tadeusza Kościuszki” ● 5 DHSPS „Zygmunta Bączkowskiego”

- 21 DHSPS „Hanki Sawickiej”
- 73 DHSPS „Józefa Wybickiego”
- 50 DHSPS „Eugeniusza Rosnera”

Hufiec Tczew:

- 99 DHSPS

Hufiec Kościerzyna:

- 7 DHSPS z Zasadniczej Szkoły Budowlanej
- 6 DHSPS z Zasadniczej Szkoły Drzewnej i Technikum Drzewnego
- 3 DHSPS z LO
- 3 DHSPS z Zespołu Szkół Zawodowych nr. 1

Kończy się działalność Inspektoratu Drużyn Czerwonych Beretów. Mimo to do dzisiaj istnieją środowiska z tradycją Komandosów - Czerwonych Beretów

Zakończenie

Cała historia polskiego skautingu związana jest z takimi technikami harcerskimi dzięki którym skaut stawał się najlepszym żołnierzem w swoim państwie. Badając historię nasuwa się wniosek:

***Skaut – harcerz wychowywany był na „KOMANDOSA”
z ideą Służby Bogu i Ojczyźnie.***

Tradycje Wiosennych Wypraw Komandosów kontynuowana jest do dzisiaj w (wg wiedzy autora):

Szczepie im. Bohaterów Monte Cassino Hufiec Wrzeszcz Oliwa
7 Harcerskiej Drużynie Czerwonych Beretów Hufiec Lębork
Wielu drużynach Hufca Rumia.

Dodatkowo 7 Harcerska Drużyna Czerwonych Beretów organizuje corocznie Jesienną Grę Polową o charakterze proobronnym na której rywalizują Drużyny Komandosów – Czerwonych Beretów z całej Polski. Jednakże gra otwarta jest także dla drużyn typowo harcerskich chcących zapoznać się z problematyką wyszkolenia obronnego.